

2024 m. tema: **Viešosios miesto erdvės**

Daugiau nei 70 proc. europiečių gyvena miestuose, todėl daugelyje miestų trūksta viešųjų erdvių. Erdvės, kur visi žmonės, transporto priemonės ir kitos veiklos turi pakanka vietos, užtikrinamas didesnis socialinis teisingumas ir eismo saugumas, mažesnis aplinkos triukšmas, oro tarša, geresnė gyvenimo kokybė. Taigi, dalijimasis viešąja erdve teikia daug naudos visuomenei.

Pažeidžiami eismo dalyviai sudaro 70 proc. visų žūstančiųjų miesto keliuose, taigi svarbu viešosiose erdvėse šiai grupei teikti pirmenybę. Norint skatinti žmones dažniau keliauti pėsčiomis ar dviračiu, būtina kokybiškesnė infrastruktūra ir eismo taisyklės, kuriose pirmenybė būtų teikiama būtent keliavimu šiais būdais.

Valdžios institucijos turi reikiamų priemonių politikos ir infrastruktūros pokyčiams įgyvendinti siekiant pereiti prie darnaus judumo. Mūsų asmeniniai pasirinkimai taip pat formuoja miestus, kuriuose gyvename.

Dirbkime išvien, kad pagerintume viešąsias miesto erdves!

Viešosios miesto erdvės ir EUROPOSJUDUMOSAVAITE'S tikslai:

- Gyvenimo mieste kokybės gerinimas ir į žmones orientuotos infrastruktūros skatinimas
- Kitų ES iniciatyvų, tokių kaip „REPowerEU“ ar Europos žaliasis kursas, įgyvendinimas
- Suteikti kuo daugiau galimybių naudoti ekologiškesnes transporto rūšis ir skatinti įpročių pokyčius kuriant tinkamą infrastruktūrą, sąlygas ir vietas aktyviajam judumui bei viešajam transportui.

1. Kitoks požiūris į viešąją erdvę

Viešosios miesto erdvės skirtos visiems! Visiems turi būti suteikta galimybė jomis saugiai naudotis ir mėgautis, sudarant sąlygas asmeniniam judumui ir laisvalaikio leidimui.

Darnų judumą paversti matomu: Turėtų būti skatinamos alternatyvos asmeniniams automobiliams ir šviečiama apie kitas susisiekimo galimybes toms pačioms vietoms pasiekti, pvz., dalijimosi transportu (dviračiais, automobiliais, el. paspirtukais ir kt.), krovininiais dviračiais, viešuoju transportu ar keliaujant pėsčiomis. Darnios transporto rūšys ir principas „norint naudotis nebūtina turėti“ padeda mažinti eismo spūstis keliuose, priklausomybę nuo asmeninių automobilių ir stovėjimo asmeniniam transportui didinimo poreikio. Taip pat galima įgyvendinti dinaminį kelkraščių tvarkymo planus siekiant racionaliai panaudoti erdvę, ją pritaikant įvairiems tikslams.

Rodyti lyderystės pavyzdį: Valdžios institucijų darbuotojai, vyriausybės atstovai ir miesto tvarkymo įmonės turėtų skatinti visuomenę rinktis darnų transportą. Tokiu būdu jie rodytų pavyzdį, praktikoje išbandytą darnaus transporto politiką ir didintų informuotumą apie specialios kokybiškos infrastruktūros poreikį. Savivaldybių automobilių parkai ir viešasis transportas taip pat turėtų būti atnaujintąw skiriant pakankamą finansavimą, kad taptų ekologiškesni ir efektyvesni.

Saugoti, gerbti: Viešosios akcijos, erdvių planavimas ir taisyklės turėtų atkreipti dėmesį į pagarbą pažeidžiamiausiems asmenims, tai yra, vaikams, pėstiesiems ir riboto judumo asmenims.

Formuoti viešąją erdvę atsižvelgiant į ateities prioritetus: Viešoji erdvė miestuose egzistavo visais laikais. Ji gali būti plėtojama teikiant pirmenybę darnesniai ir įtraukesniai judumui, ypač susisiekimui pėsčiomis ir dviračiu.

2. Miesto erdvės pertvarkymas dirbant išvien

Pertvarkant miesto erdves reikia įtraukti vietos bendruomenę ir atsižvelgti į skirtingus naudotojus bei transporto rūšis. Tai padės transporto tinkluose paskirstyti vietos erdvę atsižvelgiant į vietos sąlygas, kad visos transporto rūšys galėtų sąveikauti kartu.

Eismo dalyvių teisės: Visų žmonių, įskaitant pėsčiuosius, dviratininkus, riboto judumo asmenis ir apskritai pažeidžiamas grupes, teisės neturėtų būti diskutuotinos. Erdve turėtų būti dalijamasi sąžiningai, ypač užtikrinant kitų eismo dalyvių pagarbą pėstiesiems ir riboto judumo asmenims.

Bendrakūra: Bendrakūra – tai bendruomenės, suinteresuotųjų šalių ir plačiosios visuomenės įtraukimas į procesą bendradarbiavimo tikslais. Geriausia, jei tai vyksta nuo pat pradžių. Pokalbiai su kaimynais apie kontekstą ir vietos bendruomenės pageidavimus skatina įsitraukti. Tai taip pat padeda išsiaiškinti įvairius požiūrius, idėjas, galimas kliūtis, kurias reikia įveikti ir apskritai padidina pritarimo tikimybę.

„Trečiųjų vietų“ atkūrimas: Trečiosios vietos suteikia galimybę patogiai ir nebrangiai bendrauti už namų ir darbo aplinkos ribų, pavyzdžiui, parkuose, bendruomenių centruose, baruose ir kavinėse. Tokios vietos viešojoje erdvėje tampa vis svarbesnės gyvenimo kokybei ir psichinei gerovei.

3. Gatvės šalia mokyklų: saugios erdvės aktyviam keliavimui kūrimas

Saugių gatvių šalia mokyklų užtikrinimas svarbus ne tik mūsų vaikų saugumui – šiomis iniciatyvomis skatinamas kartų perėjimas prie saugesnio darnaus judumo.

Nukreipti vietos eismą nuo mokyklų: Turėtų būti kuriama savivaldybės ir vietos mokyklų iniciatyva, skirta sukurti daugiau galimybių mokyklas pasiekti pėsčiomis, dviračiais ir viešuoju transportu. Prie mokyklų neturėtų būti skatinamas intensyvus motorinių transporto priemonių eismas.

Dalytis gerosios praktikos pavyzdžiais: Esama daug dėmesio vertų pavyzdžių, kaip galima kurti saugias gatves šalia mokyklų, pavyzdžiui, nacionalinio lygio kelio ženklai, dviračių stovėjimo vietų skaičiaus užtikrinimas.

Edukuoti vaikų tėvus: Vaikų atvežimas ir pasiėmimas iš mokyklos dažnai sukelia eismo problemų, kurias būtų galima išspręsti pasikalbėjus su tėvais. Saugią erdvę vaikams galima sukurti įrengiant zonas be automobilių arba vykdant kitą tikslingą politiką.

Mokyti naująją kartą: Svarbu mokytis saugaus eismo ir skatinti mokinių ir tėvų grupes smagiai leisti laiką kartu, keliaujant į mokyklą pėsčiomis ar dviračiu saugiais maršrutais.

Užtikrinti prieinamumą visiems naudotojams:

Projektuojant gatves, sankryžas ir įvairių rūšių transporto mazgus būtina užtikrinti prieinamumą visiems naudotojams, įskaitant įvairaus amžiaus šeimas ir riboto judumo asmenis. Tai reiškia, kad, be kita ko, reikia atsižvelgti į erdvės plotį, artumą ir eismo greitį, taip pat fizinius viešojo transporto elementus (pvz., liftus, peronų aukštį, transporto priemonių prieigą ir kt.).

Atnaujinti kelių eismo saugumo politiką: Pažvelgti į šalis, kurios sėkmingai įgyvendina nacionalines strategijas, skirtas pažeidžiamoms eismo dalyviams apsaugoti ir bendrajam bei darniam judumui skatinti. Jei įmanoma, įgyvendinti atitinkamas koncepcijas vietoje.

Įgyvendinti automobilių statymo taisykles: Kelių eismo taisyklės turi atitikti aplinkybes, o automobilių statymo taisyklių vykdymui užtikrinti turi būti skiriami atitinkami ištekliai. Tai apima automobilių stovėjimo aikštes ir saugias elektrinių paspirtukų bei dviračių stovėjimo erdves, kad visiems būtų užtikrintas saugus eismas.

Subalansuotas kelių erdvės paskirstymas: Vengti infrastruktūros, kuri užstoja darnų transportą arba užima jo erdvę, kad būtų galima įtraukti kitas transporto rūšis. Tai apima ženklimą, apšvietimą, automobilių statymą ir įkrovimo stoteles.

Parama mikrorajonų lygmeniu: Atriboti greitį iki 30 km/val. Sukurti saugius dviračių takus, kurie būtų fiziškai apsaugoti nuo motorinių transporto priemonių. Padidinti viešojo transporto pajėgumus ir darbo laiką. Surinkti visuomenės atsiliepimus. Kreiptis į vietos organizacijas, kad jos parengtų judumo valdymo planus.

4. Saugesnių gatvių planavimas ir projektavimas

Planuojant ir projektuojant saugesnes gatves reikia atsižvelgti į visus gyventojus ir transporto modas. Miestų planuotojai turėtų būti (iš naujo) mokomi subalansuoti paskirstyti kelių erdvę ir apsaugoti pažeidžiamus eismo dalyvius. Organizacijos taip pat turėtų į tai atsižvelgti rengdamos judumo valdymo planus.

